

ODVAHA BYŤ ŠŤASTNÝM

Pápež František

SPOLOK SVÄTÉHO VOJTECHA
TRNAVA 2023

ČÍTANIE
S PRIDANOU
HODNOTOU

© Dicastero per la Comunicazione – Libreria Editrice Vaticana
Slovak edition © Spolok sv. Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,
Trnava 2023

ISBN 978-80-8161-475-0

TAK SA TO ZAČALO...

Svoju apoštolskú službu začínam v roku, ktorý môj ctený predchodca Benedikt XVI. prozreteľne vyhlásil pre Katolícku cirkev za Rok viery...

Veľmi rád si spomínam na slová blahoslaveného Jána XXIII., ktoré predniesol v pamätnom príhovore počas otvorenia koncilu: „Katolícka cirkev považuje za svoju povinnosť aktívne pracovať na tom, aby sa uskutočňovalo veľké tajomstvo jednoty, o ktorú Ježiš Kristus vrúcnymi modlitbami prosil nebeského Otca v bezprostrednej blízkosti svojho utrpenia a smrti; raduje sa z priam lahodného pokoja, lebo vie, že v týchto modlitbách je intímne spojená s Kristom“ (AAS 54 [1962] 793)...

Katolícka cirkev si uvedomuje dôležitosť upevňovania priateľstva a úcty medzi mužmi a ženami rozličných náboženských tradícií – a toto chcem zopakovať: upevňovanie priateľstva a úcty medzi mužmi a ženami rozličných náboženských tradícií – čo potvrdzuje aj práca Pápežskej rady pre medzináboženský dialóg. Táto rada si rovnako dobre uvedomuje zodpovednosť, ktorú máme voči nášmu svetu, voči celému stvoreniu, ktoré máme milovať a chrániť. Pre dobro najchudobnejších, slabých a trpiacich, pre ochranu spravodlivosti, pre podporovanie zmierenia, pre budovanie pokoja môžeme urobiť veľa. Predovšetkým však musíme vo svete udržiavať smäd po absolútne; nesmieme dovoliť, aby prevládol pohľad na človeka v jeho jedinej dimenzii – podľa ktorého sa ľudská bytosť znižuje

len na to, čo vyprodukuje a čo skonzumuje. Je to jedna z najnebezpečnejších nástrah našich čias...

Vieme, koľko násilia v nedávnej minulosti spôsobili pokusy odstrániť Boha a všetko božské z obzoru ľudí. Uvedomujeme si, akú hodnotu má svedectvo, ktoré sa vydáva v našej spoločnosti, o otvorenosti pre to, čo nás presahuje, o otvorenosti, vpísanej aj do ľudského srdca. V tomto všetkom sú nám blízki aj muži a ženy, ktorí, aj keď sa nehlásia k nijakej náboženskej tradícii, sa snažia hľadať pravdu, dobro a krásu – pravdu, dobro a krásu Božiu – a ktorí sú našimi vzácnymi spojencami pri obrane dôstojnosti človeka, pri budovaní pokojného spoluzitia medzi národmi a v starostlivosti o stvorenie.

Drahí priatelia, ešte raz Vám ďakujem za vašu prítomnosť. Všetkých Vás srdečne a bratsky pozdravujem.

Príhovor predstaviteľom kresťanských komunít
a iných náboženstiev, 20. marca 2013

JANUÁR

Život

Kristus žije!
On je naša nádej
a najkrajšia mladosť tohto sveta.
Všetko, čoho sa dotkne, sa stáva mladým,
stáva sa novým,
naplňa sa životom.
Preto prvé slová, ktorými sa chcem obrátiť
na každého mladého kresťana, sú tieto:
Kristus žije a chce, aby si bol živý!

Christus vivit 1

9

1. JANUÁRA Kristus, naša nádej, žije

Kristus žije. On je naša nádej a najkrajšia mladosť tohto sveta. Všetko, čoho sa dotkne, sa stáva mladým, stáva sa novým, naplňa sa životom. Preto prvé slová, ktorými sa chcem obrátiť na každého mladého kresťana, sú tieto: Kristus žije a chce, aby si bol živý!

Je v tebe, je s tebou a nikdy neodchádza. Ty sa síce môžeš vzdialiť, no vedľa teba je Vzkriesený, ktorý ťa volá a čaká na teba, aby si začal odznova. Keď sa pre svoje

smútky, žiale, obavy, pochybnosti alebo zlyhania cítiš starý, on bude tam, aby ti znova dodal silu a nádej...

V časoch, keď sa s mladými príliš nepočítalo, niektoré texty poukazujú na to, že Boh sa pozerá inými očami. Napríklad vieme, že Jozef bol v rodine jeden z najmladších (porov. Gn 37, 2 – 3). Napriek tomu mu Boh v sne oznámil veľké veci a svojich bratov prevýšil dôležitými úlohami, keď mal sedemnásť rokov (porov. Gn 37 – 47).

Christus vivit 1 – 2, 6

2. JANUÁRA

Túžba po naplnenom živote

Úryvok z Markovho evanjelia (Mk 10, 17 – 30) sa člení do troch scén, ktoré vychádzajú z troch Ježišových pohľadov.

10 Prvá scéna predstavuje stretnutie medzi Učiteľom a tým, ktorého označuje ako mladíka. Tento príbehne k Ježišovi, klakne si pred ním a oslovuje ho: „Učiteľ dobrý“ a vzápätí sa ho pýta: „Čo mám robiť, aby som dosiahol večný život?“, teda šťastie...

Ježišova odpoveď zahŕňa prikázania, ktoré sa vzťahujú na lásku k blížnemu. V tomto ohľade nemá mladík nič, čo by si mal vyčítať; ale dodržiavanie predpisov mu zjavne nestačí, neuspokojuje jeho túžbu po naplnení. Ježiš vycíti túto túžbu, ktorú mladík nosí v srdci, a preto sa jeho odpoveď prejavuje v intenzívnom pohľade plnom nežnosti a lásky. Evanjelium hovorí: „Ježiš naňho pozrel s láskou.“ Všimol si, že je to vzorný chlapec... Ale Ježiš chápe aj to, čo je slabým miestom mladíka, s ktorým sa zhovára,

a dáva mu konkrétny návrh: rozdať všetok svoj majetok chudobným a nasledovať ho. Mladík však má srdce rozdelené medzi dvoch pánov: Boha a peniaze, a odchádza zarmútený. (...) Viera a naviazanosť na bohatstvá nemôžu nažívať spolu...

Anjel Pána, 11. októbra 2015

3. JANUÁRA

Zveriť sa Pánovi

V druhej scéne (Mk 10, 23) si evanjelista všima Ježišove oči a tento raz ide o zamyslený pohľad, o výstrahu: „Ježiš sa rozhlíadal a povedal svojim učeníkom: „Ako ťažko vojdú do Božieho kráľovstva tí, čo majú majetky!“ Na údiv učeníkov, ktorí sa ho pýtajú: „Kto potom môže byť spasený?“ (v. 26), Ježiš odpovedá pohľadom povzbudená a hovorí: áno, spasenie je „ľuďom nemožné, ale Bohu nie“ (v. 27). Ak sa zveríme Pánovi, môžeme prekonať všetky prekážky, ktoré nám bránia nasledovať ho na ceste viery. On nám dá silu, dá nám spásu, sprevádza nás na ceste.

11

V tretej scéne (porov. Mk 10, 29 – 30) Ježiš slávnostne vyhlasuje: „Veru, hovorím vám: kto zanechá všetko, aby ma nasledoval, bude mať večný život v budúcnosti a stonásobok už v tomto čase.“ Tento „stonásobok“ pozostáva z vecí, ktoré sa pôvodne vlastnili a následne zanechali, no budú znovu nadobudnuté v nekonečnom násobku. Zriekame sa vecí a na výmenu dostávame požívanie pravého dobra, oslobodzujeme sa z otroctva vecí a získavame tak slobodu pre službu lásky; zriekame sa vlastníenia a získame radosť z daru.

Anjel Pána, 11. októbra 2015

4. JANUÁRA**Osviežujúce „Slovo“**

Apoštoli sa po ich prvej misii vracajú k Ježišovi (*Mk 6, 30 – 34*) a rozprávajú mu o „všetkom, čo robili a učili“. Po skúsenosti so vzrušujúcou, ale i náročnou misiou však cítia, že si potrebujú oddýchnuť. A Ježiš, plný porozumenia, sa stará o to, aby im zabezpečil trochu úľavy a hovorí: „Podte vy sami do ústrania na pusté miesto a trochu si odpočinite“ (v. 31). Tentokrát sa však Ježišov zámer nemôže uskutočniť, lebo zástup ľudí vytušil odlahlé miesto, kam chcel Ježiš spolu s učeníkmi ísť loďkou, a prišiel tam ešte skôr než oni.

To isté sa môže stať i nám, nejaká nepredvídaná naliehavá okolnosť skríži naše plány a dožaduje sa, aby sme pružne a ochotne zareagovali na potreby druhých.

V takýchto situáciách máme napodobňovať Ježiša: „Keď vystúpil a videl veľký zástup, zlutoval sa nad nimi, lebo boli ako ovce bez pastiera. A začal ich učiť mnohým veciam.“ V tejto krátkej vete nám evanjelista Marek podáva mimoriadne intenzívnu momentku, akoby odfotografoval oči božského Učiteľa a jeho učenie...

Anjel Pána, 22. júla 2018

5. JANUÁRA**Slovesá „pastiera“**

Vidieť, zlutovať sa, učiť: môžeme ich nazvať slovesami „pastiera“. Ježišov pohľad nie je neutrálny, či ešte horšie, studený a ľahostajný, lebo Ježiš sa vždy pozerá očami srdca. Jeho srdce je také nežné a plné spolucítania, že dokáže

zachytiť aj tie najskrytejšie potreby ľudí. Okrem toho, jeho súcit neznamená jednoducho len nejakú emotívnu reakciu v situáciách, keď ľud zažíva nepohodu. Znamená oveľa viac: je to Boží postoj a sklon k človeku a k jeho osudu.

Ježiš sa zjavuje ako realizácia postoja Božej starostlivosti a starosti o svoj ľud. Keďže Ježiša dojal pohľad na všetok ten ľud, ktorý potreboval vedenie a pomoc, čakali by sme, že urobí nejaký zázrak. On však namiesto toho začína ľud učiť mnohým veciam. Prvým chlebom, ktorý Mesiáš ponúka vyhladovanému a stratenému zástupu, je teda chlieb Slova. My všetci potrebujeme slovo pravdy, ktoré nás povedie a osvieti nám cestu. Bez pravdy, ktorou je sám Ježiš Kristus, nie je možné nájsť v živote správny smer.

Anjel Pána, 22. júla 2018

6. JANUÁRA**Žiť znamená kráčať**

Prišiel som ako pastier, no najmä ako brat, aby som s vami prežíval vašu situáciu a osvojil si ju. Prišiel som, aby sme sa spolu modlili a predložili nášmu Bohu všetko to, čo nám spôsobuje bolesť, ale tiež i všetko, čo nám dodáva odvalu, a tak aby sme od neho prijali silu zmŕtvychvstania. Myslí na evanjelióvu scénu, keď Ježiš umýva nohy svojim učeníkom pri Poslednej večeri. Učeníci len ťažko chápali tento postoj, vrátane Petra, ktorý zareaguje a hovorí: „Ty mi nikdy nebudeš umývať nohy!“ (*Jn 13, 8*).

Všetci vieme, že žiť znamená kráčať, ísť rôznymi cestami, rozličnými chodníkmi, ktoré zanechávajú na nás svoju stopu. Vďaka viere vieme, že Ježiš nás hľadá. Chce uzdraviť

naše rany, ošetriť naše zranené nohy, ktoré kráčali cestou samoty, chce z nás zmyť prach, ktorý sa na každého z nás nalepí počas cesty. Ježiš sa nás nepýta, kam sme šli, nevyptuje sa nás, čo sme robili. Naopak, hovorí nám: „Ak ťa neumyjem, nebudeš mať so mnou podiel!“ (Jn 13, 8)... Ježiš nám prichádza v ústrety, aby nás mohol znovu zaodiat dôstojnosťou Božích detí.

Príhovor väzňom, Filadelfia (USA), 27. septembra 2015

7. JANUÁRA

Žiť znamená „zašpiniť si nohy“

Ježiš nám chce pomôcť znovu vykročiť a pokračovať v ceste, znovu nadobudnúť nádej, obnoviť našu vieru a dôveru. Chce, aby sme sa vrátili na cesty, do života a uvedomovali si, že máme poslanie a že uväznenie nikdy nebolo a nikdy nebude synonymom vylúčenia.

14

Žiť zahŕňa aj „zašpiniť si nohy“ na prašných cestách života a dejín. Všetci potrebujeme očistenie, umytie. Všetci, ja ako prvý. Nás všetkých hľadá Učiteľ a chce nám pomôcť znovu vykročiť. Pán nás všetkých hľadá a podáva nám svoju pomocnú ruku. (...) Je to bolestné, keď vidíme ľudí, ktorí si myslia, že iba niektorí potrebujú obmytie a očistenie, neberie sa však do úvahy, že ich únava, bolesť a rany sú únavou, bolesťou a ranami celej spoločnosti. Pán nám to jasne ukazuje prostredníctvom gesta: umývať nohy a zasadniť k stolu. K stolu, lebo chce, aby nik nezostal mimo. K stolu, ktorý bol prestretý pre všetkých a ku ktorému sme všetci pozvaní.

Príhovor väzňom, Filadelfia (USA), 27. septembra 2015

8. JANUÁRA

Sprevádzať život

Zdá sa, že človek sa dnes nachádza v zvláštnom období svojich dejín. V dosiaľ nepoznaných okolnostiach sa stretáva so starými, a predsa novými otázkami o zmysle ľudského života, o svojom pôvode a o svojom osude.

Charakteristickou črtou tohto obdobia je rýchle šírenie kultúry, ktorá sa utkveto sústreďuje na zvrchovanosť človeka... Niektorí dokonca hovoria o *egolatrii*, čiže o vložení kultu vlastného ja, na oltári ktorého sa obetuje všetko, vrátane tých najdrahších citov. Táto perspektíva formuje subjekt, ktorý sa neustále obzerá v zrkadle, až sa stáva neschopným obrátiť svoj pohľad k iným a k svetu...

Žiaľ, všade na svete mužovia, ženy a deti s horkosťou a bolesťou zažívajú iluzórne prísluby tohto technokratického materializmu. Napriek propagovanému blahobytu sa však rozširuje priestor chudoby a konfliktu, skartovania a opustenia, roztrpčenia a zúfalstva. Skutočný vedecko-technický pokrok by však mal viesť k ľudskejšej politike.

15

Príhovor Pápežskej akadémii Pro Vita, 5. októbra 2017

9. JANUÁRA

Prameň inšpirácie: Božie slovo

Svet potrebuje veriacich, ktorí budú seriózne a radostne kreatívni a aktívni, pokorní a odvážni, rozhodne odhodlaní napraviť rozkol medzi generáciami. Tento rozkol zneumožňuje odovzdávanie života. U mladých sa vyzdvihujú

ich sľubné predpoklady, ale kto ich usmerňuje, aby ich v dospelosti naplnili? Dospelosť je život schopný zodpovednosti a lásky, tak voči budúcej generácii, ako aj voči minulej. Očakáva sa, že život otcov a matiek v pokročilom veku bude požívať úctu za to, čo veľkoryso darovali, a nie že sa bude vyradovať za to, čo už viac nemajú.

Prameňom inšpirácie pre oživenie iniciatívy je opäť Božie slovo, ktoré osvetľuje pôvod života a jeho údel. Teológia stvorenia a vykúpenia, ktorá sa dokáže preložiť do slov a skutkov lásky voči každému životu a voči celému životu, sa dnes zdá nevyhnutnejšia ako kedykoľvek predtým, aby sprevádzala kroky Cirkvi vo svete, v ktorom žijeme.

Príhovor Pápežskej akadémii Pro Vita, 5. októbra 2017

10. JANUÁRA

Boh chce a miluje každé stvorenie

16

Encyklika *Laudato si'* je ako manifest tohto oživeného pohľadu Boha a človeka na svet, počnúc rozprávaním o zjavení, ktoré sa nám ponúka v prvých kapitolách *Knihy Genézis*. Hovorí nám, že každý z nás je stvorením, ktoré Boh chce a miluje... Celé stvorenie je akoby vpísané do zvláštnej lásky Boha k človekovi, ktorá zahŕňa všetky generácie matiek, otcov a ich detí.

Božie požehnanie na začiatku a prísľub večnosti, ktoré sú základom dôstojnosti každého života, patria všetkým a sú pre všetkých. Mužovia, ženy a deti Zeme – oni tvoria národy – sú životom sveta, ktorý Boh miluje a chce zachrániť, nikoho nevyklučuje.

Treba si stále znovu a znovu čítať biblické rozprávania o stvorení, aby sme ocenili šírku a hĺbku prejavu lásky Boha, ktorý zväzku muža a ženy zveruje stvorenie a dejiny.

Príhovor Pápežskej akadémii Pro Vita, 5. októbra 2017

11. JANUÁRA

Súcit a neha

Nadšené sprevádzanie a starostlivosť o život si vyžaduje rehabilitáciu ethosu súcitu alebo nežnosti pre splodenie a opätovné splodenie ľudstva v jeho odlišnostiach.

Treba opäť objaviť cit pre rozličné obdobia života, najmä detí a starých ľudí. Všetko to jemné a krehké, zraniteľné a podliehajúce skaze sa nemá týkať výlučne medicíny a blahobytu. V hre sú duše a ľudská citlivosť, ktoré chcú, aby ich jednotlivci aj spoločnosť počúvali a uznali, chránili a cenili si ich. Spoločnosť, v ktorej sa toto všetko dá len kúpiť a predať, byrokraticky riadiť a technicky naplánovať, už stratila zmysel života. Neodovzdá ho malým deťom, neuzná ho starým rodičom. Ani si to neuvedomujeme, ale budujeme mestá čoraz nepriateľskejšie voči deťom a spoločenstvám čoraz nevládnejšie voči starým ľuďom, kde steny nemajú okná ani dvere: mali by chrániť, v skutočnosti však dusia.

Príhovor Pápežskej akadémii Pro Vita, 5. októbra 2017

17

Pápež František

ODVAHA BYŤ ŠŤASTNÝM

Z talianskeho originálu *Il coraggio di essere felici*
preložila Oľga Gavendová

Vydal Spolok svätého Vojtecha – Vojtech, spol. s r. o.,

Trnava 2023, ako svoju 4 327. publikáciu

Edícia *K výšinám*, 27. zväzok

Zodpovedná redaktorka Lenka Bebjaková

Grafická koncepcia a sadzba Pergamen

Fotografia na obálke © ČTK/PROFIMEDIA.SK

Tlač Finidr, Český Těšín

Prvé vydanie

www.ssv.sk, eVojtech.sk

objednávky: 033/590 77 18

objednavky@ssv.sk

Členská zľava 15 % platí v obchodnej sieti SSV.

ISBN 978-80-8161-475-0